

VIỆN HÀN LÂM
KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM
HỌC VIỆN KHOA HỌC XÃ HỘI

LƯU HOÀI BẢO

**TỘI GIẾT NGƯỜI TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH NGHỆ AN:
TÌNH HÌNH, NGUYÊN NHÂN VÀ
GIẢI PHÁP PHÒNG NGỪA**

*Chuyên ngành: Tội phạm học và phòng ngừa tội phạm
Mã số: 62.38.01.05*

TÓM TẮT LUẬN ÁN TIẾN SĨ LUẬT HỌC

HÀ NỘI - 2017

Công trình được hoàn thành tại:

Học viện khoa học xã hội - Viện Hàn lâm khoa học xã hội Việt Nam

Người hướng dẫn khoa học:

PGS.TS. Phạm Văn Tỉnh

Phản biện 1: GS.TS. Hồ Trọng Ngũ

Phản biện 2: PGS.TS. Trần Đình Nhã

Phản biện 3: PGS.TS. Phùng Thế Vắc

Luận án sẽ được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận án cấp Học viện họp tại Học viện khoa học xã hội - Viện Hàn lâm khoa học xã hội Việt Nam.

Vào hồi.....giờ...phút, ngày..... tháng.....năm.....

Có thể tìm hiểu luận án tại thư viện:

- Học viện khoa học xã hội
- Thư viện Quốc gia Việt Nam

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Nghệ An là tỉnh nằm ở trung tâm vùng Bắc trung bộ, là điểm nóng về tội phạm đặc biệt là tội giết người. Thời gian gần đây có rất nhiều vụ án giết người xảy ra một cách tàn ác, dã man. Hành vi giết người xảy ra chủ yếu là do mâu thuẫn, quan hệ giữa nạn nhân và người phạm tội nhiều vụ án là anh em họ hàng, người thân trong gia đình. Nhiều vụ án giết người diễn ra với tính chất côn đồ, xem thường tính mạng của con người... Ở Nghệ An trung bình mỗi năm xảy ra 30 đến 50 vụ án giết người. Bởi vậy, hiện nay trong công tác đấu tranh phòng chống tội phạm ở Nghệ An rất cần đến những giải pháp phòng ngừa hiệu quả làm giảm tội giết người và bảo đảm sự bình yên cho cuộc sống nhân dân.

Trong những năm qua các cấp, các ngành mà nòng cốt là lực lượng cơ quan tư pháp tỉnh Nghệ An đã có nhiều nỗ lực cố gắng trong công tác đấu tranh phòng chống tội giết người tuy nhiên gặp không ít khó khăn về cả mặt lý luận và thực tiễn. Tội giết người ngày càng có xu hướng gia tăng về số lượng với động cơ, mục đích, phương thức, thủ đoạn phạm tội, che dấu tội phạm ngày càng tinh vi và nguy hiểm.

Từ những vấn đề cấp bách về tình hình và thực tiễn phòng ngừa tội giết người, nên việc nghiên cứu về tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An đang là vấn đề hết sức cấp thiết nhằm tìm ra những nguyên nhân, điều kiện thực hiện hành vi phạm tội, đưa ra những giải pháp có cơ sở lý luận và thực tiễn, góp phần vào việc nâng cao tính hiệu quả công tác đấu tranh phòng, chống tội phạm nói chung và tội giết người. Để kiến nghị đưa ra các giải pháp góp phần phòng ngừa tội giết người viết chọn đề tài chuyên ngành tội phạm học và phòng ngừa tội phạm theo mô hình đầy đủ: ***“Tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An: Tình hình, nguyên nhân và giải pháp phòng ngừa”*** làm đề tài nghiên cứu.

2. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu của luận án

2.1. Mục đích nghiên cứu: Mục đích nghiên cứu của luận án là phòng ngừa tội phạm. Trên cơ sở nghiên cứu thực trạng của tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An giai đoạn 2006 - 2016, nguyên nhân và điều kiện của hiện tượng tiêu cực này, nghiên cứu thực trạng những biện pháp phòng ngừa vốn đang được thực hiện ở địa phương, luận án hướng đến mục đích kiến nghị một hệ thống các biện pháp phòng ngừa tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An.

2.2. Nhiệm vụ nghiên cứu:

Một là: Nghiên cứu những tài liệu về tội phạm học và những tài liệu chính trị-pháp lý khác liên quan đến đề tài luận án làm cơ sở cho việc nhận thức thống nhất, rõ ràng phương pháp luận nghiên cứu và sử dụng các phương pháp nghiên cứu cụ thể cho phù hợp.

Hai là: Tìm, thu thập các tài liệu trên địa bàn tỉnh Nghệ An trong khoảng thời gian từ năm 2006 đến năm 2016 và xử lý, phân tích so sánh theo các tiêu chí tội phạm học làm rõ thực trạng tội phạm giết người ở Nghệ An;

Ba là: Cần xác định các yếu tố thuộc về nguyên nhân và điều kiện của tình hình tội giết người trên địa bàn nghiên cứu.

Bốn là: Dự báo tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An trong những năm tới; Tìm ra các giải pháp phòng ngừa tội giết người cho tỉnh Nghệ An trong thời gian tới.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu của luận án

3.1. Đối tượng nghiên cứu: Nếu xem thực trạng của tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An và thực trạng công tác phòng ngừa tội giết người ở địa bàn tỉnh là khách thể nghiên cứu, thì đối tượng nghiên cứu của luận án là quy luật của sự phạm tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An giai đoạn 2006- 2016. Quy luật này được làm rõ thông qua việc nghiên cứu nguyên nhân và điều kiện của tình hình tội phạm giết người, về phòng ngừa

tội phạm, dự báo tình hình tội giết người, thực tiễn phòng ngừa tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An.

3.2. Phạm vi nghiên cứu: Về mặt nội dung, đề tài được thực hiện trong phạm vi tội phạm học thuộc chuyên ngành tội phạm học và phòng ngừa tội phạm; Về mặt thời gian, các chất liệu nghiên cứu được sử dụng từ năm 2006 đến năm 2016; Về mặt không gian, đề tài được nghiên cứu trong phạm vi của tỉnh Nghệ An.

4. Phương pháp nghiên cứu của luận án

Luận án nghiên cứu dựa trên cơ sở phương pháp luận duy vật biện chứng của chủ nghĩa Mác- Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối chính sách của Đảng, các quy định của Nhà nước về tội phạm và đấu tranh phòng chống tình hình tội phạm nói chung, tình hình tội giết người nói riêng. Luận án nghiên cứu dựa trên các phương pháp tiếp cận cơ bản, như phương pháp tiếp cận hệ thống, phương pháp tiếp cận liên ngành... nhằm giải quyết một cách tốt nhất những nội dung cơ bản của luận án. Luận án sử dụng tổng hợp các phương pháp nghiên cứu khoa học xã hội cùng với những phương pháp đặc thù của tội phạm học như: phương pháp kế thừa; phương pháp phân tích quy phạm; phương pháp hệ thống; phương pháp thống kê; phương pháp tổng hợp; phương pháp phân tích; phương pháp so sánh; phương pháp so sánh định gốc; phương pháp xác định hệ đặc điểm chuyên biệt; phương pháp giải thích; phương pháp mô tả; phương pháp dự báo; phương pháp quy nạp, diễn dịch; phương pháp nghiên cứu hồ sơ...

5. Những đóng góp mới về mặt khoa học của luận án

Thứ nhất, tác giả đánh giá những nghiên cứu liên quan đến đề tài ở ngoài nước, tình hình nghiên cứu ở Việt Nam, đặc biệt là công trình nghiên cứu cụ thể trên địa bàn tỉnh Nghệ An. Trên cơ sở đó, tác giả đánh giá mức độ nghiên cứu chuyên sâu về tình hình nghiên cứu tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An chưa cụ thể và đầy đủ.

Thứ hai, Luận án đã làm rõ và đánh giá khái quát tình hình tội giết

người trên địa bàn tỉnh Nghệ An trong những năm gần đây thông qua thực trạng, động thái, cơ cấu, tính chất của tình hình tội phạm này.

Thứ ba, luận án góp phần làm rõ vấn đề nguyên nhân và điều kiện của tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An; các yếu tố tiêu cực thuộc môi trường sống, thuộc chủ thể hành vi phạm tội và nạn nhân dựa trên cơ sở về điều kiện tự nhiên, tình hình kinh tế, xã hội ở Nghệ An.

Thứ tư, luận án đưa ra dự báo tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An và xác lập một hệ thống các biện pháp phòng ngừa tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An một cách phù hợp và toàn diện.

Thứ năm, về phương pháp nghiên cứu mới: Xác định cấp độ nguy hiểm của tình hình tội giết người trên Nghệ An theo cơ sở tội phạm và mật độ tội phạm trong giai đoạn các năm từ 2006 – 2016.

6. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của luận án

Luận án là công trình khoa học đầu tiên về luận án tiến sĩ nghiên cứu tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An dưới góc độ tội phạm học; làm sáng tỏ những vấn đề lý luận và thực tiễn đấu tranh với các tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An. Với các kết quả nghiên cứu, luận cứ khoa học cụ thể được chứng minh, phản ánh và phát triển thêm một bước trên cả hai phương diện lý luận và thực tiễn.

Luận án cung cấp luận cứ, gợi mở cho việc xây dựng và tổ chức thực hiện các giải pháp phòng ngừa tình hình tội phạm nói chung và tình hình tội giết người nói riêng. Kết quả nghiên cứu của luận án có thể được sử dụng làm tài liệu phục vụ công tác giảng dạy, học tập và nghiên cứu trong các lĩnh vực tội phạm học, luật hình sự, luật tố tụng hình sự, luật thi hành án hình sự... hoạt động phòng ngừa tội phạm nói chung và phòng ngừa tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An

7. Kết cấu của luận án

Ngoài phần mở đầu, kết luận, danh mục công trình nghiên cứu của các tác giả đã công bố liên quan đến luận án và danh mục tài liệu tham khảo, luận án bố cục gồm có 4 chương:

Chương 1: Tổng quan tình hình nghiên cứu liên quan đến đề tài luận án; **Chương 2:** Tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An giai đoạn 2006 – 2016; **Chương 3:** Nguyên nhân và điều kiện của tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An; **Chương 4:** Các giải pháp phòng ngừa tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An.

Chương 1

TỔNG QUAN VỀ TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI LUẬN ÁN

1.1. Tình hình nghiên cứu trong nước

1.1.1. Những công trình nghiên cứu về những vấn đề lý luận của tội phạm học tạo nền tảng lý luận cho đề tài luận án

Sách chuyên khảo “*Tội phạm học, Luật Hình sự, Luật Tố tụng Hình sự Việt Nam*” Viện Nghiên cứu Nhà nước và Pháp luật, Nxb Chính trị quốc gia, năm 1994. Đào Trí Úc làm chủ biên. Cuốn sách này bao gồm 3 phần, trong đó phần thứ nhất là kiến thức về tội phạm học đề cập đến nghiên cứu những vấn đề lý luận cơ bản của tội phạm học trong đó có các vấn đề về khái niệm “tình hình tội phạm” về các đặc tính cơ bản của hiện tượng xã hội xã hội phức tạp.

“*Giáo trình tội phạm học*”, Võ Khánh Vinh, Nxb Công an nhân dân. Công trình này xuất bản lần đầu tiên năm 2003 làm rõ các vấn đề lý luận cơ bản về tất cả các khía cạnh của tình hình tội phạm, từ đặc điểm, nguyên nhân và các giải pháp phòng ngừa.

“*Giáo trình tội phạm học*”, Trường Đại học luật Hà Nội, Nxb Công an nhân dân, năm 2006. Công trình này nhóm tác giả đã làm rõ những vấn đề

lý luận cơ bản của tội phạm học như: lý luận về tình hình tội phạm, lý luận về nguyên nhân và điều kiện của tình hình tội phạm, lý luận về nhân thân và phòng ngừa tội phạm.

Sách chuyên khảo “*Một số vấn đề lý luận về tình hình tội phạm ở Việt Nam*”, tác giả PGS.TS Phạm Văn Tình, Nxb Tư pháp, năm 2007. Cuốn sách này đi sâu vào việc nghiên cứu và phân tích đặc điểm định lượng và đặc điểm định tính của tình hình tội phạm ở Việt Nam.

Sách chuyên khảo “*tội phạm học Việt Nam: Một số vấn đề lý luận và thực tiễn*” xuất bản năm 2000 của tập thể tác giả Viện Nhà nước và pháp luật. Cuốn sách này nghiên cứu quá trình hình thành và phát triển của tội phạm học Việt Nam, đối tượng nghiên cứu của tội phạm học Việt Nam, phương pháp nghiên cứu tội phạm học và các vấn đề về phòng ngừa tội phạm, những vấn đề lý luận chung về phòng ngừa tội phạm

Sách chuyên khảo “*nạn nhân của tội phạm*”, Trần Hữu Tráng, Nxb Giáo dục Việt Nam, năm 2011. Công trình này tác giả nghiên cứu những vấn đề liên quan đến nạn nhân trong tội phạm học, đi vào nghiên cứu các dấu hiệu cụ thể, chuyên biệt của nạn nhân

Và một số số giáo trình và sách chuyên khảo khác được đề cập ở luận án bản đầy đủ.

1.1.2. Những công trình nghiên cứu về tình hình, nguyên nhân và giải pháp phòng ngừa tình hình tội phạm nói chung và từng tội phạm cụ thể

Luận án tiến sĩ luật học của Nguyễn Ngọc Bình “*đấu tranh phòng, chống tội phạm có sử dụng bạo lực ở Việt Nam hiện nay*”, năm 2010. Trên cơ sở lý luận phòng ngừa tội phạm, thông qua việc phân tích thực trạng, diễn biến cơ cấu, tính chất của tình hình tội phạm có sử dụng bạo lực ở nước ta trong thời gian từ năm 1999 đến năm 2008, luận án đưa ra các quan điểm của Đảng và Nhà nước trong công cuộc đấu tranh phòng chống tội phạm nói chung và các tội phạm sử dụng bạo lực nói riêng.

Luận án tiến sĩ luật học của Huỳnh Văn Em “*đấu tranh, chống các tội phạm về ma túy trên địa bàn thành phố Hồ Chí Minh*” năm 2015. Nghiên

cứu những vấn đề lý luận về đấu tranh phòng chống tội phạm nói chung và tội phạm ma túy nói riêng.

Luận án tiến sĩ luật học của tác giả Huỳnh Ngọc Ánh, năm 2015 *“phòng, chống tội có ý gây thương tích hoặc gây tổn hại cho sức khỏe của người khác trên địa bàn thành phố Hồ Chí Minh”*. Luận án đề cập những vấn đề lý luận về đấu tranh, phòng chống tình hình tội phạm, nguyên nhân và điều kiện, những hạn chế, bất cập luận án đã đề xuất những giải pháp phòng chống loại tội này phù hợp với thực tiễn, nguyên nhân phát sinh tội phạm trên địa bàn thành phố Hồ Chí Minh.

Luận án tiến sĩ luật học của tác giả Đỗ Thị Kim Tuyền *“đấu tranh phòng, chống tội cướp tài sản trên địa bàn thành phố Hà Nội”*, năm 2001. Nghiên cứu tội cướp tài sản theo mô hình đầy đủ: tình hình – nguyên nhân và giải pháp phòng ngừa, cụ thể ở địa bàn thành phố Hà Nội. Đặc biệt, tác giả tập trung vào hệ thống các giải pháp phòng ngừa loại tội này trên địa bàn thành phố Hà Nội.

1.1.3. Những công trình nghiên cứu về tình hình, nguyên nhân và giải pháp phòng ngừa tình hình tội giết người trên địa bàn cả nước và trên địa bàn từng địa phương

Luận án tiến sĩ luật học *“Tội giết người trong Luật hình sự Việt Nam và đấu tranh phòng chống tội phạm này”* của tác giả Đỗ Đức Hồng Hà, năm 2007. Nghiên cứu chuyên sâu về phương diện lý luận tội giết người trong luật hình sự cũng như thực tiễn về tình hình tội giết người ở Việt Nam giai đoạn 1996 - 2005.

Luận văn thạc sĩ luật học của tác giả Nguyễn Thị Ngọc Hà, *“Đấu tranh phòng chống tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An”*, năm 2006. Đề tài đưa ra những luận cứ khoa học của các giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác đấu tranh phòng, chống ngừa giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An

Luận văn thạc sĩ luật học *“Đấu tranh phòng chống tội giết người trên địa bàn Hà Nội”* của tác giả Ngô Hữu Long, năm 1996. Đây là một đề tài

nghiên cứu về tội giết người dưới góc độ tội phạm học luận văn thạc sĩ là tương đối sớm. Đề tài này tác giả tập trung vào 2 phần cơ bản nhất là nội dung pháp lý của tội giết người theo quy định pháp luật hình sự Việt Nam và tình hình, nguyên nhân và giải pháp phòng ngừa loại tội này trên địa bàn thành phố Hà Nội.

1.2. Tình hình nghiên cứu ngoài nước

Dưới góc độ lý luận tội phạm học, nghiên cứu các công trình sau: Cuốn “Tội phạm và hình phạt”, tác giả: Cesare Beccaria. Đây là cuốn sách chuyên khảo đầu tiên của ngành tội phạm học. Trường phái tội phạm học cổ điển xuất hiện từ giữa thế kỷ XVIII, là trường phái đầu tiên của tội phạm học do Cesare Beccaria là người đi đầu sáng lập, đưa ra khái niệm tội phạm và hình phạt.

Cuốn “Kế hoạch lập pháp hình sự” của tác giả J. Marat, tác giả đã làm rõ được bản chất giai cấp của tội phạm, sự phụ thuộc của tội phạm vào các điều kiện môi trường... ,

Cuốn “Tội phạm và tội phạm công nghệ” của nhà tội phạm học Rob White Haines, Trường đại học Oxford xuất bản năm 2000, xác định vai trò của tội phạm học và mối quan hệ với tội phạm học công nghệ.

Cuốn “tội phạm học” của giáo sư A.I. Dolgovoi và đồng nghiệp, Matxcova, 1997 phân tích khái niệm tội phạm họ

John Lindow, “*Murder and vengeance among the gods*”, Nxb Suomalainen tiedeakatemia, Academia Scientiarum Fennica (1997) [181]. Tác phẩm đã đi sâu vào nghiên cứu, phân tích những phương pháp thủ đoạn phạm tội giết người.

Stanley Yeo, “*Unrestrained killings and the law*”, Nxb Oxford University Press, USA (1998) [194].Cuốn sách này đề cập tới những trường hợp giết người trong trạng thái bị kích động, do không kiềm chế được.

Bruce L.Berg and John J. Horgan, “*Criminal investigation*”, Nxb McGraw-Hill Humanities/Social Sc (1998) [171]. Tác phẩm đề cập tới các phương pháp, cách thức điều tra tội phạm cụ thể trong tập trung nghiên cứu

về phương pháp điều tra các tội xâm phạm về tính mạng, sức khỏe, danh dự và nhân phẩm con người, đặc biệt là tội giết người.

Kenneth Polk, *“When men kill”*, Nxb University of Melbourne (1999) [188], tác giả đã phân tích tính nguy hiểm của tội giết người, các biện pháp, thủ đoạn phạm tội giết người và các biện pháp đấu tranh phòng chống tội giết người trên thực tế.

Michael Doherty, *“Crimnology”*, Nxb Old Bailey Frlees[190]. Tác phẩm đã làm sáng tỏ tình hình tội phạm nói chung, nguyên nhân và các giải pháp đấu tranh phòng, chống tội phạm trong đó có tội giết người.

Freda Adler, Gerhard O.W.Mueller và William.S.Laufer, *“Crimnal science”*, Nxb McGraw-Hill Humanities/Social [178], đã nghiên cứu tình hình nguyên nhân pháp sinh tội giết người ở Mỹ và đề ra giải pháp đấu tranh đối với tội giết người.

Năm 2010, tác giả Ibakhop, Petrivannovit bảo vệ thành công Luận án tiến sĩ khoa học với đề tài: *“Một số vấn đề về điều tra tội phạm và phòng ngừa tội giết người trong giai đoạn hiện nay”*[187]. Đề tài đi sâu vào nghiên cứu những vấn đề lý luận về điều tra tội phạm, đặc nhiệm hình sự trong khoa học điều tra tội giết người. Tiếp đến là nghiên cứu về tình hình tội phạm giết người, đặc biệt là tội giết người trong thế giới hiện đại và tìm ra những biện pháp phòng ngừa.

Năm 2013, tác giả Lưu Hoài Bảo đã bảo vệ thành công luận văn thạc sĩ luật học với đề tài: *“Phương pháp điều tra tội giết người”* tại Trường Đại học Tổng hợp Quốc gia Tula, Liên Bang Nga thuộc chuyên ngành tội phạm học và khoa học điều tra tội phạm. Đề tài đi vào nghiên cứu về một số vấn đề lý luận về phương pháp điều tra tội giết người và đặc biệt là đi sâu vào nghiên cứu phương pháp, cách thức điều tra tội giết người theo pháp luật hình sự của tại Liên Bang Nga

Ngoài ra, còn có nhiều tác phẩm nghiên cứu về tội phạm học theo các trường phái khác nhau là cơ sở cho nghiên cứu tội phạm học nói chung và tình hình tội giết người ở nước ta hiện nay.

1.3. Đánh giá tình hình nghiên cứu liên quan đến đề tài luận án

1.3.1. Những vấn đề đã thống nhất

Thứ nhất, các công trình nghiên cứu khoa học nói trên đã phân tích, làm rõ những tri thức cơ bản và chi tiết về tội phạm học. Cung cấp một khối lượng lớn tri thức về tội phạm học với nhiều cách tiếp cận khác nhau về lý luận tình hình tội phạm, lý luận về nguyên nhân và điều kiện của tình hình tội phạm, lý luận về nhân thân người phạm tội và lý luận về phòng ngừa tình hình tội phạm.

Thứ hai, những công trình nghiên cứu về cơ bản đã thống nhất trong nhận thức về nguyên nhân và điều kiện của tình hình tội phạm trên cơ sở tri thức về triết học thông qua cặp phạm trù nguyên nhân – kết quả.

Thứ ba, những công trình nghiên cứu đã tìm được điểm chung là xây dựng các giải pháp phòng ngừa tình hình tội phạm nói chung và tình hình tội giết người nói riêng.

Thứ tư, một số công trình khi nghiên cứu tội giết người trên một địa bàn cụ thể đã khai thác khía cạnh “địa lý học tội phạm”. Đây là một điểm mới trong các công trình nghiên cứu về tội phạm học sau này.

1.3.2. Những vấn đề còn tranh luận

Thứ nhất: các nhà khoa học về tội phạm học khi nói về “nguyên nhân và điều kiện” của tình hình tội phạm hay có tên gọi khác nhau như “các hiện tượng xã hội tiêu cực” cũng có những tên gọi khác nhau: có quan điểm cho rằng nguyên nhân và điều kiện của tình hình tội phạm phải được gọi là các yếu tố làm phát sinh tình hình tội phạm.

Thứ hai: Tình hình tội phạm, bản thân nó là hệ thống phức tạp, đa chiều tương tác với nhau. Việc đấu tranh phòng chống tội phạm cũng cần có tính chất như vậy. Vì vậy, việc nghiên cứu về tội phạm đặc biệt là tội giết người liên quan đến đề tài luận án phải được làm rõ nhiều yếu tố, nhiều quá trình trong tổng thể lớn.

Thứ ba, Một số công trình đang nặng về việc phân tích, đánh giá chung chung, có sự lẫn lộn giữa các biện pháp phòng ngừa xã hội với các

biện pháp phòng ngừa mang tính chất tội phạm học hoặc với các giải pháp đấu tranh bằng trách nhiệm hình sự.

1.3.3. Các vấn đề cần tiếp tục nghiên cứu

Thứ nhất: Ứng dụng một cách có hệ thống tri thức về lý luận của tội phạm học để phân tích làm rõ tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An, thông qua việc phân tích, đánh giá thực trạng, diễn biến, cơ cấu, tính chất của tình hình tội giết người trong giai đoạn 2006 – 2016 dựa trên chất liệu nghiên cứu là các bản án, bản cáo trạng và báo cáo tổng kết công tác điều tra, truy tố, xét xử của các cơ quan tư pháp trên địa bàn tỉnh Nghệ An.

Thứ hai: Ứng dụng lý luận của tội phạm học để phân tích, làm rõ nguyên nhân và điều kiện của tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An, trong đó có cả những nguyên nhân thuộc về khách quan và chủ quan của con người, đặc biệt là trên cơ sở bổ sung “tính địa lý học tội phạm” vào đề tài nghiên cứu, đó là cơ sở quan trọng cho việc rõ rõ tính đặc trưng về tình hình, nguyên nhân và giải pháp phòng ngừa tội giết người sát với thực tiễn địa bàn tỉnh Nghệ An.

Thứ ba: Ứng dụng lý luận của tội phạm học để dự báo tình hình tội phạm, đánh giá xu hướng biến động các nguyên nhân và điều kiện khách quan thực tế tại địa phương làm cơ sở nhận thức luận và nhận thức thực tiễn đánh giá sát thực tế xu hướng, diễn biến của tội giết người và đề xuất những giải pháp có tính khả thi để tăng cường phòng ngừa tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An.

CHƯƠNG 2

TÌNH HÌNH TỘI GIẾT NGƯỜI

TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH NGHỆ AN GIAI ĐOẠN 2006-2016

2.1. Những vấn đề lý luận chung về tình hình tội giết người

2.1.1. Khái niệm tình hình tội giết người

“Tình hình tội giết người là một hiện tượng xã hội, pháp lý - hình sự có tính lịch sử và giai cấp bao gồm tổng thể thống nhất tội giết người và người thực hiện tội giết người trong một đơn vị hành chính lãnh thổ nhất

định và trong một thời gian cụ thể nhất định”. Do đó, khái niệm tình hình tội giết người cụ thể trên địa bàn tỉnh Nghệ An theo đề tài luận án có thể hiểu “là tổng thể thống nhất các hành vi phạm tội giết người và chủ thể thực hiện các hành vi đó trên địa bàn tỉnh Nghệ An giai đoạn 2006 – 2016”.

Tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An là tình hình tội phạm cụ thể nằm trong bức tranh tổng thể của tình hình tội phạm nói chung nên chúng được vận động theo quy luật của tình hình tội phạm nói chung ở Nghệ An trong giai đoạn 2006 -2016 được nhận thức qua phân ần, phân hiện và được phản ánh qua 04 chỉ số: Thực trạng, diễn biến, cơ cấu, tính chất. Những nội dung này thể hiện rất chân thực phản ánh từ thực tiễn điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội và sống văn hóa của Nghệ An.

2.1.2. Đặc điểm của tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An

Tình hình tội giết người là hiện tượng xã hội có tính đặc trưng ở Nghệ An; Tình hình tội giết người là hiện tượng pháp lý, hình sự và mang tính giai cấp; Tình hình tội giết người là hiện tượng thay đổi theo quá trình lịch sử; Tình hình tội giết người là khái niệm chung được hình thành từ tổng thể thống nhất các tội phạm đã thực hiện trong xã hội; Tình hình tội giết người là hiện tượng tồn tại trong một địa bàn và trong một khoảng thời gian xác định

2.2. Các thông số của tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An

Thông số về thực trạng (mức độ): Là thông số phản ánh tổng số vụ phạm tội, người phạm tội giết người trong một khoảng không gian thời gian phạm tội xác định. Thực trạng của được biểu thị bằng trị số tuyệt đối và chỉ số tương đối của trên địa bàn tỉnh Nghệ An.

Thông số về động thái của tình hình tội giết người: Là sự vận động, sự thay đổi về thực trạng và cơ cấu của tình hình tội giết người tại một địa bàn và trong một khoảng thời gian xác định.

Thông số về cơ cấu của tình hình tội giết người: Là tỷ trọng và mối tương quan của các loại tội phạm khác nhau trong số lượng chung của chúng trong một khoảng thời gian và ở một lãnh thổ nhất định

Thông số về tính chất của tình hình tội giết người: Thể hiện ở số lượng của tội giết người nguy hiểm nhất cho xã hội trong cơ cấu của cũng như các đặc điểm nhân thân của những người thực hiện hành vi phạm tội.

2.3. Phần hiện của tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An giai đoạn 2006 - 2016 (21 bảng số liệu và 21 biểu đồ minh họa thể hiện trong luận án bản đầy đủ)

2.3.1. Mức độ của tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An từ năm 2006 đến năm 2016

* *Mức độ tổng quan tuyệt đối:* Tội giết người ở tỉnh Nghệ An cao hơn so với mức độ trung bình cả nước là 131 vụ án giết người và 509 bị cáo. Đây cũng là một chỉ số cao đáng báo động về diễn biến của tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An trong những năm qua.

* *Mức độ tổng quan tương đối:* Mức độ tổng quan tuyệt đối của tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An phải được đánh giá, phân tích, do vậy nó phải được chuyển về tương đối để có thể so sánh, đối chiếu và đánh giá được, thể hiện ở các thuật ngữ tội phạm học.

* *Cơ số tội phạm:* Cơ số tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An giai đoạn 2006-2016 được thể hiện trong thời gian 11 năm từ năm 2006 đến năm 2016 thì năm 2006, 2007 có cơ số tội giết người theo bị cáo thấp nhất; từ năm 2008 đến năm 2014, về cơ bản cơ số tội giết người đều tăng cao, đặc biệt là năm 2011 tăng lên 4,6, năm 2014 tăng lên 5,9. Năm 2015 cơ số tội giết người có xu hướng giảm xuống 2,7 và tăng vào năm 2016 lên 3,7. Cơ số tội giết người theo vụ thấp hơn ở những giai đoạn đầu và cao hơn vào những năm 2011, 2012, 2013, 2014;

Qua kết quả khảo sát được mô tả chi tiết trên Bảng 2.3 và Biểu đồ 2.2.a và Biểu đồ 2.2.b, ta có thể nhận thấy trên địa bàn tỉnh Nghệ An xét trong ba năm 2009, 2011 và 2014 có cơ số tội giết người cao hơn so với cơ số tội giết người của một số tỉnh (thành phố) trong cả nước.

2.3.2. Diễn biến (động thái) của tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An từ năm 2006 đến năm 2016

Động thái của tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An từ năm 2006 đến năm 2016, trước hết là sự phản ánh xu hướng tăng, giảm hay ổn định đối với tội giết người đã xảy ra trên thực tế tại tỉnh Nghệ An. Tác giả luận án sẽ sử dụng phương pháp xác định gốc để khảo sát. Nhìn chung tỷ lệ số vụ phạm tội có xu hướng tăng dần, đặc là năm 2011 so với năm 2006 tăng lên 200%. Tuy nhiên, sự tăng giảm về số bị cáo ở đây không ổn định, thể hiện sự thất thường thì số bị cáo tăng giảm theo các năm so với năm khảo sát 2006, nhưng về số vụ án thì năm 2016 vẫn cao hơn năm 2006.

2.3.3. Cơ cấu của tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An từ năm 2006 đến năm 2016

a) Cơ cấu tình hình tội giết người theo đơn vị hành chính trên địa bàn tỉnh Nghệ An: Về mặt hành chính, tỉnh Nghệ An có 21 đơn vị hành chính cấp huyện, gồm: 01 thành phố, 03 thị xã và 17 huyện. Như vậy trong 21 huyện thị của tỉnh Nghệ An thì thị xã Cửa Lò, huyện Tương Dương, thành phố Vinh, huyện Nghi Lộc, Quỳnh Lưu, Kỳ Sơn, Nghĩa Đàn, Diễn Châu là những địa bàn có số vụ án và bị cáo về tội giết người xảy ra nhiều nhất, trong đó cao nhất là thành phố Vinh.

b) Cơ cấu tình hình tội giết người theo phương thức thực hiện tội phạm: Theo các bước thực hiện tội phạm: Từ số liệu trên cho thấy từ năm 2006 đến năm 2016 trên địa bàn tỉnh Nghệ An, tội giết người thực hiện 3 bước (chuẩn bị, thực hiện và che giấu hành vi phạm tội) chiếm tỷ lệ cao nhất. Thời gian gây án không cố định, về địa điểm phạm tội: địa điểm xảy ra các vụ phạm tội giết người cũng rất đa dạng, ở nhiều nơi khác nhau nhưng chủ yếu là nơi công cộng, công cụ, phương tiện gây án chủ yếu sử dụng dao, kiếm, mã tấu,

c) Cơ cấu theo hình phạt: Số bị cáo bị áp dụng hình phạt tù từ trên 7 năm đến 15 năm chiếm tỷ lệ cao nhất.

d) Xác định theo tiêu chí về đặc điểm nhân thân của người phạm tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An: Theo giới tính của người phạm tội: chủ yếu nam giới (95,56%). Theo độ tuổi người phạm tội: lứa tuổi phạm tội

giết người nhiều nhất là từ đủ 18 đến 30 tuổi (chiếm tỷ lệ 46,16%), Theo trình độ học vấn của người phạm tội: số bị cáo có học vấn trình độ tiểu học, trung học cơ sở chiếm tỷ lệ cao (46 %), trung học phổ thông hơn (54%), đại học tỷ lệ thấp nhất (1%). Theo nghề nghiệp và thành phần phạm tội: Đối tượng phạm tội giết người là lao động tự do chiếm tỷ lệ cao nhất (63,73%), không nghề nghiệp (15,91%), học sinh, sinh viên và công nhân chiếm tỷ lệ không cao nhưng đây là con số rất báo động về tội phạm nói chung và tội giết người nói riêng đối với các đối tượng này. Theo nơi cư trú: số bị cáo phạm tội giết người có hộ khẩu thường trú tại tỉnh Nghệ An chiếm tỷ lệ rất cao (89%), tại các địa phương khác chiếm tỷ lệ thấp hơn (11%). Theo động cơ gây án: chủ yếu là do mâu thuẫn, thù tức, chiếm tỷ lệ cao nhất (74%), Theo mối quan hệ giữa người phạm tội và nạn nhân: nạn nhân và bị cáo là bạn bè, quen biết chiếm tỷ lệ cao nhất (52%), tiếp đến là quan hệ làng xóm (21%). Theo tái phạm, tái phạm nguy hiểm: chủ yếu là các bị cáo phạm tội lần đầu (95%). Theo thành phần dân tộc: chủ yếu là các bị cáo dân tộc kinh (88,44%).

đ) Cơ cấu tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An từ năm 2006 đến năm 2016 theo đặc điểm các nạn nhân của tội giết người. Thực tế cho thấy, những vụ giết người thân hầu hết đều xuất phát từ những mâu thuẫn từ trước, hoặc xảy ra trong quá trình xô xát, mà nạn nhân đóng vai trò rất lớn trong việc kích thích thần kinh, kích động bản tính cục cằn, côn đồ của hung thủ. Vì vậy việc nghiên cứu về đặc điểm nhân thân người bị hại của tội giết người không chỉ cho phép nhận thức, đánh giá đầy đủ hơn về tính nguy hiểm của tội phạm, mà còn có cơ sở để phòng ngừa tội phạm xuất phát từ người bị hại này.

2.3.1.4. Tính chất của tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An từ năm 2006 đến năm 2016

Những năm gần đây nhìn chung tình hình tội giết người ở Nghệ An tăng cao, diễn biến phức tạp, tính chất nghiêm trọng hơn, có nhiều tình tiết tăng nặng trách nhiệm hình sự; đặc biệt là giết người thân... Ngoài ra, những

mâu thuẫn phát sinh trong quần chúng nhân dân không được giải quyết triệt để vẫn là những nguyên nhân căn bản dẫn tới hành vi phạm tội, do việc phân chia tài sản thừa kế, giải phóng mặt bằng, bồi thường thiệt hại, chuyển đổi về nghề nghiệp, tình trạng thất nghiệp, thiếu việc làm, tình trạng nghiện ma túy, một bộ phận thanh thiếu niên ăn chơi, lêu lổng, thiếu hiểu biết pháp luật, thiếu kỹ năng sống... là những nguyên nhân cơ bản thuộc về nhân thân người phạm tội đến đến tình hình tội giết người ngày càng gây những hậu quả đặc biệt nghiêm trọng ở Nghệ An trong thời gian qua.

2.4. Phần ẩn của tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An từ năm 2006 đến năm 2016

Qua nghiên cứu, tìm hiểu tác giả thấy rằng trên địa bàn tỉnh Nghệ An, trong thời gian nói trên vẫn có tội phạm ẩn của tội giết người (cả tội phạm ẩn khách quan, tội phạm ẩn chủ quan) nhưng tỷ lệ ẩn này là rất nhỏ, hầu hết tất cả các vụ án giết người đều được phát hiện và xử lý kịp thời.

CHƯƠNG 3

NGUYÊN NHÂN VÀ ĐIỀU KIỆN CỦA TÌNH HÌNH TỘI GIẾT NGƯỜI TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH NGHỆ AN

3.1. Nhận thức chung về nguyên nhân và điều kiện của tình hình tội giết người ở Nghệ An

Trên cơ sở lý luận về nguyên nhân và điều kiện của tình hình tội phạm, áp dụng cập phạm trù nhân – quả vào lĩnh vực nghiên cứu của đề tài, tác giả đã sử dụng để nghiên cứu nguyên nhân và điều kiện của tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An trong khoảng thời gian 2006 – 2016. Tác giả đã nhấn mạnh nguyên nhân và điều kiện của tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An là sự tác động qua lại giữa các hiện tượng tiêu cực thuộc môi trường sống tại tỉnh Nghệ An với nhau và tác động với cá nhân con người hình thành ở họ những đặc điểm tâm- sinh lý tiêu cực trong sự tác động với hoàn cảnh, tình huống nhất định làm phát sinh hành vi giết người mà Bộ luật hình sự quy định đó là tội giết người.

3.2. Hệ thống nguyên nhân và điều kiện của tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An

3.2.1. Nguyên nhân và điều kiện thuộc môi trường sống

3.2.1.1. Các nguyên nhân và điều kiện xuất phát từ những hạn chế, bất cập trong quá trình phát triển kinh tế - xã hội ở Nghệ An

3.2.1.2. Nguyên nhân và điều kiện xuất phát từ những yếu kém, hạn chế của môi trường gia đình, văn hóa, giáo dục ở Nghệ An

3.2.1.3. Nguyên nhân và điều kiện xuất phát từ tình hình tội phạm ma túy ở Nghệ An

3.2.1.4. Nguyên nhân và điều kiện xuất phát từ những yếu kém, hạn chế trong hoạt động quản lý nhà nước

3.2.1.5. Nguyên nhân và điều kiện xuất phát từ những hạn chế trong chính sách pháp luật và hoạt động thực thi pháp luật của các cơ quan tiến hành tố tụng và người tiến hành tố tụng ở Nghệ An

3.2.1.5. Nguyên nhân và điều kiện xuất phát từ những hạn chế trong hoạt động tuyên truyền và công tác đấu tranh phòng ngừa tội giết người ở Nghệ An.

3.2.2. Nguyên nhân và điều kiện thuộc chủ thể hành vi phạm tội - Nhân thân người phạm tội

Biểu hiện cụ thể được khảo sát tại Nghệ An như: đặc điểm về giới tính, độ tuổi, trình độ học vấn, nghề nghiệp, tái phạm- tái phạm nguy hiểm, đặc điểm về ý thức cá nhân, sai lệch của cá nhân trong động cơ hóa hành vi, kế hoạch hóa hành vi và thực hiện hành vi phạm tội. Trên thực tế để xảy ra nhiều vụ án giết người xảy ra tại Nghệ An một phần thuộc về nạn nhân do thiếu kỹ năng trong ứng xử và lối sống buông thả, thiếu trách nhiệm với bản thân và xã hội là nguyên nhân làm bùng phát mâu thuẫn dẫn đến việc giải quyết mâu thuẫn bằng bạo lực, kích đối đối tượng dẫn đến hành vi giết người.

CHƯƠNG 4

CÁC GIẢI PHÁP PHÒNG NGỪA TÌNH HÌNH TỘI GIẾT NGƯỜI TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH NGHỆ AN

4.1. Nhận thức lý luận và thực tiễn về phòng ngừa tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An

4.1.1. Nhận thức về lý luận phòng ngừa tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An.

Phòng ngừa tội phạm là mục tiêu cuối cùng của tội phạm học, là hệ thống các biện pháp phức tạp, đa dạng, đa cấp độ, là một chỉnh thể gồm nhiều bộ phận hợp thành. Việc phòng ngừa tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An được đặt vào nghiên cứu trong những nội dung về đấu tranh phòng chống tội phạm nói chung ở Nghệ An: *Thứ nhất:* Huy động sức mạnh của hệ thống chính trị của toàn tỉnh Nghệ An trong phòng, chống tội phạm; *Thứ hai,* Tăng cường và nâng cao hiệu quả các biện pháp phòng ngừa xã hội; *Thứ ba,* Từng bước nâng cao năng lực phòng, chống tội phạm của các cơ quan bảo vệ pháp luật và lực lượng chuyên trách; *Thứ tư,* Chủ động, tích cực mở rộng quan hệ đối ngoại và tăng cường hợp tác quốc tế về phòng, chống tội phạm; *Thứ năm,* Chính quyền các địa phương ở Nghệ An phải bám sát cùng với đồng bào, người dân ở các huyện miền núi.

Từ những nội dung trên có thể đưa ra khái niệm về phòng ngừa tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An là việc các tổ chức Đảng, cơ quan Nhà nước, các tổ chức xã hội và công dân áp dụng tổng hợp nhiều biện pháp khác nhau hướng vào việc hạn chế, giảm tối thiểu các nguyên nhân và điều kiện phát sinh tội giết người nhằm từng bước hạn chế, ngăn chặn tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An.

4.1.2. Nhận thức về thực trạng phòng ngừa tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An.

4.1.2.1. Những kết quả đạt được của hoạt động phòng ngừa tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An.

4.1.2.2. Những hạn chế trong hoạt động phòng ngừa tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An: Thứ nhất, về việc định tội danh tội giết người. Thứ hai, Nghệ An là một địa bàn có ¾ là diện tích đồi núi và có đường biên giới phía tây giáp Lào. Thứ 3, Một số cấp ủy đảng, chính quyền đoàn thể chưa nhận thức đầy đủ, sâu sắc diễn biến phức tạp của tội giết người, các tình huống cụ thể có thể dẫn đến hành vi giết người; Thứ tư, Việc giáo dục dạy nghề, hỗ trợ giải quyết việc làm cho số phạm nhân sau khi chấp hành án, đặc biệt là án giết người chưa hiệu quả Thứ năm, Các cơ quan, ban ngành đoàn thể chưa phát huy hết trách nhiệm và khả năng để sớm phát hiện những mâu thuẫn trong gia đình, giáo dục và tranh chấp mâu thuẫn trong mối quan hệ xã hội của các cá nhân ở từng địa phương

4.2. Dự báo về tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An trong thời gian tới.

4.2.1. Cơ sở dự báo tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An

Thứ nhất, Cơ sở dự báo tình hình tội giết người dựa trên các số liệu thống kê của Cơ quan điều tra, Viện kiểm sát, Tòa án trong công tác giải quyết vụ án hình sự trong thời gian từ năm 2006 – 2016; *Thứ hai,* Căn cứ vào chương trình kế hoạch phát triển kinh tế - văn hóa – xã hội, những kết quả đạt được và những hạn chế.

4.2.2. Nội dung dự báo tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An

Tình hình tội phạm giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An sẽ tiếp tục diễn biến phức tạp và gia tăng nhất là khu vực nông thôn, miền núi và các khu công nghiệp, đô thị. Về cơ cấu của tội phạm giết người: cơ cấu của tội phạm giết người trong mối tương quan với tội phạm nói chung trên địa bàn tỉnh có năm tăng, có năm giảm nhưng nhìn chung có xu hướng gia tăng: *Cơ cấu về độ tuổi:* Trong thời gian tới tội giết người vẫn sẽ tiếp tục có động thái duy trì độ tuổi phạm tội phổ biến là trong độ tuổi 18 đến 30 tuổi và có khả năng ngày càng trẻ hóa bởi sự tác động của môi trường sống và các em trong độ tuổi chưa thành niên chưa được trang bị những kỹ năng sống tốt và

đễ bị ảnh hưởng của lối sống tiêu cực; *Cơ cấu về giới tính*: Dự đoán giới tính của tội giết người ở Nghệ An có xu hướng tăng tỉ lệ tội phạm nam giới so với giai đoạn trước; *Cơ cấu về học vấn, nghề nghiệp và tái phạm*: Dự báo tình hình tội giết người dựa trên cơ cấu học vấn, nghề nghiệp và tái phạm về cơ bản không có thay đổi nhiều; *Cơ cấu về phương thức gây án*: Các loại hung khí khác như chất nổ, chất cháy, chất độc, điện... cũng sẽ tiếp tục được sử dụng nhưng không tăng so với trước đây; *Cơ cấu quy mô về đồng phạm*: Có nhiều khả năng phổ biến là hành vi đơn lẻ hoặc là đồng phạm giản đơn chỉ có người thực hành; *Cơ cấu về động cơ, thực hiện hành vi giết người*: trong tương lai phổ biến của loại tội này vẫn là động cơ đê hèn, hoặc là giết người có tính chất côn đồ. Các vụ án giết người ở Nghệ An có nguy cơ xảy ra cao vì nền kinh tế của Nghệ An đang thay đổi, sự ảnh hưởng của mặt trái cơ chế thị trường sâu sắc làm xung đột xã hội cao hơn.

4.4. Các giải pháp nhằm tăng cường phòng ngừa tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An

4.4.1. Các giải pháp xuất phát từ những hạn chế trong quá trình phát triển về kinh tế, xã hội trên địa bàn tỉnh Nghệ An

Thứ nhất: Tăng cường ổn định và phát triển kinh tế.

Thứ hai: Đầu tư phát triển kinh tế với những ngành nghề là thế mạnh của vùng, giải quyết tốt việc làm cho người lao động.

Thứ tư: Đẩy mạnh công tác đào tạo nghề cung ứng lực lượng lao động có tay nghề tại các địa phương

Thứ năm, Nâng cao hiệu quả quản lý, giáo dục đối với những đối tượng liên quan đến tệ nạn xã hội

Thứ sáu, cần tăng cường nguồn nhân lực và vật chất cho công tác phòng chống các tệ nạn xã hội theo hướng tập trung vào các khu vực trọng điểm,

4.4.2. Các giải pháp xuất phát những hạn chế trong hoạt động văn hoá, giáo dục, tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật và đấu tranh phòng ngừa tội phạm

Thứ nhất, Trên lĩnh vực văn hoá, cần phải đẩy mạnh phong trào xây dựng gia đình văn hoá, nếp sống văn hoá ở cộng đồng dân cư trên địa bàn tỉnh và góp phần đẩy lùi tệ nạn xã hội.

Thứ hai, Cần đề ra các giải pháp về lĩnh vực giáo dục nhằm đấu tranh phòng chống có hiệu quả tội giết người trên địa bàn tỉnh.

Thứ ba, Cần chú trọng phát triển các hình thức, phương pháp tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật phù hợp với từng địa phương và từng đối tượng.

Thứ tư, Đối với công tác hoà giải, cần nâng cao đội ngũ hoà giải viên về chất lượng cũng như số lượng.

Thứ năm, Đối với người dân, cần chủ động phòng ngừa tội phạm bằng cách tự bảo đảm an toàn cho bản thân

4.4.3. Các giải pháp xuất phát từ những yếu kém, hạn chế trong hoạt động quản lý Nhà nước trên địa bàn tỉnh Nghệ An

Thứ nhất, đó là giải pháp tăng cường hiệu lực quản lý về nhân khẩu, hộ khẩu và cư trú:

Thứ hai, Tăng cường hơn nữa hiệu quả hoạt động quản lý vũ khí, thu hồi vũ khí, vật liệu nổ, công cụ hỗ trợ.

Thứ ba, cần quản lý những đối tượng xấu nhất là những đối tượng liên quan đến tệ nạn xã hội

4.4.5. Các giải pháp xuất phát từ những hạn chế trong chính sách pháp luật và hoạt động thực thi pháp luật của các cơ quan tiến hành tố tụng và người tiến hành tố tụng

Thứ nhất, Đối với hoạt động của cơ quan điều tra: Lực lượng cơ quan điều tra đặc biệt là cơ quan công an cần tập chủ động phối hợp các cơ quan tư pháp và lực lượng công an tại xã, phường, thị trấn nhằm nâng cao chất lượng điều tra, truy tố, xét xử các vụ án, nhất là các vụ án giết người; tăng cường tổ chức thực hiện có hiệu quả các chuyên đề phòng ngừa tội phạm giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An phục vụ cho mọi đối tượng trong xã hội

Thứ hai, Đối với Viện kiểm sát nhân dân: Tăng cường vai trò và hiệu quả công tác kiểm tra, giám sát hoạt động tư pháp và thực hành quyền công tố; nâng cao chất lượng hoạt động tranh tụng tại phiên tòa, kịp thời phát hiện ra những sơ hở, sai phạm trong công tác giải quyết vụ án giết người đảm bảo việc truy tố có căn cứ, đúng người, đúng tội, đúng pháp luật.

Thứ ba, Đối với Tòa án nhân dân: Quán triệt việc thực hiện chiến lược cải cách tư pháp theo Nghị quyết 49/NQ- TW ngày 02/06/2005 của Bộ chính trị khóa IX, xác định với trọng tâm là cải cách công tác xét xử của tòa án

4.4.5. Những giải pháp phòng ngừa xuất phát từ nhân người phạm tội và nạn nhân tiềm năng ở Nghệ An

Cần nâng cao ý thức cá nhân và hiểu biết pháp luật và kỹ năng ứng xử trong cuộc sống, tránh xa các tệ nạn xã hội, đặc biệt là tệ nạn ma túy và mỗi cá nhân hình thành những thói quen tốt trong cuộc sống, có lối sống lành

4.4.6. Các giải pháp về công tác tổ chức thực hiện các hoạt động phòng ngừa tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An.

Thứ nhất: Tiếp tục triển khai thực hiện có hiệu quả các nghị quyết, chỉ thị của Đảng về công tác đấu tranh phòng, chống tội phạm, đặc biệt là tội giết người và những hành vi phạm tội khác có thể dẫn đến hành vi giết người

Thứ hai: Đẩy mạnh hơn nữa và tính hiệu quả công tác tuyên truyền giáo dục, chú trọng phát hiện phối hợp giải quyết kịp thời các mâu thuẫn trong nhân dân.

Thứ ba: Cấp ủy, Ban Chỉ đạo phòng, chống tội phạm, tệ nạn xã hội và phong trào Toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc các cấp thường xuyên kiểm tra công tác đấu tranh phòng, chống tội phạm và phong trào toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc trong tình hình mới.

Thứ năm: Đảng ủy Công an tỉnh Nghệ An chỉ đạo lực lượng Công an các cấp tăng cường công tác nắm tình hình, chủ động triển khai đồng bộ các giải pháp phòng ngừa, xử lý các loại tội phạm và tệ nạn xã hội

Thứ sáu: Các cấp ủy Đảng, chính quyền các địa phương trong tỉnh

cần tăng cường hơn nữa lãnh đạo, chỉ đạo công tác hòa giải cấp cơ sở, củng cố và kiện toàn các tổ chức hòa giải đảm bảo ở các địa phương có đầy đủ số lượng và tiêu chuẩn hòa giải viên, bồi dưỡng nghiệp vụ cần thiết phối kết hợp trong công tác an ninh trật tự trong từng địa bàn xã, phường, thị trấn do địa phương mình quản lý.

KẾT LUẬN

Với cách tiếp cận đa ngành, liên ngành khoa học xã hội, phương pháp luận triết học Mac- Lenin kết hợp với các phương pháp nghiên cứu hiện đại của khoa học xã hội nói chung và khoa học ngành luật học nói riêng, luận án về cơ bản đã giải quyết được những nhiệm vụ mà tác giả luận án đã đánh giá được những thành tựu của các công trình khoa học có giá trị làm cơ sở nền tảng cho cách tiếp cận của đề tài cũng như những công trình nghiên cứu khoa học có tính gợi mở những hướng nghiên cứu mới phù hợp với thực tiễn tại Nghệ An. Tại chương hai luận án tác giả đã làm rõ những vấn đề lý luận và thực tiễn về tình hình tội giết người ở Nghệ An làm cơ sở để đưa ra những dự báo tình hình tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An. Qua đó, tác giả đã xác lập một hệ thống các giải pháp phòng ngừa tội giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An một cách phù hợp và toàn diện. Chú trọng các mục tiêu, nhiệm vụ, phương hướng, yêu cầu cấp thiết trong công tác phòng ngừa tội phạm mang tính đặc thù trên địa bàn tỉnh Nghệ An cần thực hiện ngay và định hướng thời gian tới. Kết quả nghiên cứu của luận án có giá trị như một tài liệu hướng dẫn thực tế cho hoạt động phòng ngừa tội phạm nói chung và phòng ngừa tội phạm giết người trên địa bàn tỉnh Nghệ An trong thời gian tới.

**DANH MỤC CÔNG TRÌNH CÔNG BỐ CỦA TÁC GIẢ
LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN**

TT	Tên các công trình nghiên cứu	Năm công bố
1	<i>“Một số giải pháp phòng chống tội phạm do người chưa thành niên thực hiện”, Tạp chí Kiểm sát Viện kiểm sát nhân dân tối cao, số 7/2014.</i>	2014
2	<i>“Bàn về một số tình tiết tăng nặng định khung trong tội giết người theo quy định của Bộ luật hình sự năm 2015”, Tạp chí Tòa án nhân dân, số 24/2016.</i>	2016
3	<i>“Vai trò của việc nghiên cứu nhân thân người phạm tội và một số lưu ý đối với nhân thân người phạm tội trong giải quyết vụ án hình sự” Tạp chí Nhân lực Khoa học xã hội, số 04 (47) /2017</i>	2017